

Нови монолози од Газа

Театар „Аштар“, Палестина/ Иницијатива „Сите за Палестина/ Театар „Штрих“

Нови монолози од Газа

Наслов на оригиналот: New Gaza Monologues, 2024

Извор: <https://www.gazamonologues.com/s-projects-basic>

ASHTAR Theatre

Sun Rise Building 10, Irsal Street, Ramallah/Palestine

www.ashtar-theatre.org

info@ashtar-theatre.org

Превод од англиски јазик, лектура и уредништво: Иницијатива „Сите за Палестина“

Скопје, 2026 година

Вовед во текстовите на „Новите монолози од Газа“, 2024

Новонапишаните монолози на наредните страници ги претставуваат суровите, трогателни реалности на луѓето кои го преживуваат тековниот геноцид во Појасот Газа. Овие поединци, познати како автори на „Монолозите од Газа“, се признати низ целиот свет; со многумина од нив веќе сте имале можност длабоко да се поврзете преку текстовите што ги напишале кога биле тинејџери и кои биле прочитани наглас во повеќе од 62 земји низ светот, во стотици различни простори – од театри и универзитети, преку кафулиња и улици, до болници и затвори.

Секоја приказна е сведоштво за отпорноста, болката и сложеноста на човечките емоции за време на геноцидната војна од страна на израелската окупација. Овие гласови ја одразуваат не само борбата за опстанок туку и моментите на длабока храброст, љубов, па дури и радост што опстојуваат и покрај загубата на најблиските, домовите и суштината на тоа да се биде човек. Тие нè потсетуваат дека дури и во најмрачните времиња човечката душа бара светлина и смисла.

Во овие нови сведоштва ќе слушнете за животи растргнати од бомбардирања, раселување и брутални тешкотии поради нехуманата опсада. Тие зборуваат за загуба, страв, надеж и потрага по безбедност и мир во свет каде што истребувачката војна ги засенува и наједноставните радости од секојдневниот живот. Авторите на овие приказни не се ниту само жртви, ниту луѓе што пасивно преживуваат. За нив, секој миг претставува животна опасност и тие продолжуваат да се соочуваат со немилосрдната неизвесност на денешниот и утрешниот ден.

Поврзувањето на „Новите монолози“ со оригиналните „Монолози од Газа“ дава можност за историска длабочина и покажува континуитет во документирањето на реалноста во Газа.

Авторите на овие раскази се брилијантни мислители и лидери полни со моќ и креативност соочени со опресија. Преку своите зборови, тие највеликодушно нудат увид во човековата душа, во нејзината најранлива, но, сепак, најпркосна форма, и покрај тоа што повеќе од една година трпат колонијален геноцид.

Овие монолози не се само за Газа – тие се за универзалниот копнеж по безбедност, достоинство и иднина каде што мирот е меѓународна должност кон човештвото. Додека ги читате овие приказни, не заборавајте дека гласовите што ќе ги сретнете во нив се реални, искрени и имаат итна потреба не само од

вниманието на светот туку и од нашето решително и упорно дејствување за да го запреме овој геноцид.

Театар „АШТАР“, 2024 година

#1 Ахмад Таха

12.11.2024

Мојата последна порака до светот

Порано бев еден од најголемите противници на миграцијата на младите, генерално, а особено на нелегалната миграција, бидејќи верував дека така животот на младите е залудно потрошен, дека ризикуваат сè само за да живеат на место каде што можеле да се населат и да стекнат државјанство од земјата во која стигнале. Сето ова, под изговор на недостиг на работни места, ниски приходи во нашата земја, страв од иднината и бескрајни војни. И покрај сите последици и загуби предизвикани од миграцијата, како што е губењето на семејството, пријателите и драгоценото време, и младешките години и виталноста, постарите имаат една изрека: „Силата и виталноста на младоста не може да се заменат“.

Сепак, сега станав еден од најсилните поддржувачи на миграцијата во сите нејзини форми и ги советувам сите, без разлика дали се пријатели или странци, да мигрираат и да си бараат друга татковина, бидејќи оваа веќе не ни дава можност да се држиме за неа. Поради татковината и трпението што ѝ го покажавме ги изгубивме најблиските, семејствата и пријателите и ги гледаме како умираат без да можеме да им помогнеме. Но, не ми се зборува за другарите чии трупови морав да ги носам и закопам со свои раце. Сакам да зборувам за најголемата катастрофа што ми се случи.

Една квечерина седевме и пиевме чај со моите кога одеднаш дојде хеликоптер и почна да пука кон нас. Легнавме наземи, ама татко ми го погодија. Иако силно крвареше, веднаш ни свика: „Не мрдајте, никој да не мрднал!“ Ни беше премногу страв да му се приближиме и да го однесеме во болница зашто кој и да мрднеше од нас ќе беше убиен. Побудалев од мислење како да му помогнам лежејќи така покрај него, но немаше како. Тој крвареше, а со секоја негова капка крв, јас умирав по милион пати. Се плашев и за него и за себе. По некое време, хеликоптерот замина, а ние го однесовме татко ми во болница. Фала му на Бога, се опорави по 40 дена таму, но сега куца кога оди.

Она што сакам да ти го кажам е дека стигнавме до момент кога можеш да умираш и сите да те гледаат како умираш, а никој да не може или да не е спремен да ти помогне, бидејќи се плаши дека ќе умре заедно со тебе, дури и ако станува збор за твоите најблиски.

За мене, татковината е семејство, татковината е безбедност и татковината е комфор што секому му е потребен во секоја материјална и емоционална смисла.

Затоа, сега и те како мислам на миграција, миграција на кое било место каде што јас и моето семејство можеме да бидеме безбедни, миграција каде што заканата од смрт нема да ни виси над глава во секој миг.

И не сакам никој да ми кажува слогани, статии или совети. Она што го видов и она што ми се случи не е безначајно. Не би посакал ниту едно човечко суштество да го доживее ова што го живееме ние во Газа, Газа која некогаш беше толку прекрасна...

#2 Ашрав Елсуси

11.11.2024

Газа, најдлабоката рана во моето срце, земјата и луѓето што се убивани пред очите на таканаречените „претставници на човештвото“!

За какво човештво зборуваат тие кога гледаат колеж на невини деца, жени и старци, кога гледаат уништување на болници, училишта, култура и уметност?

За какво човештво зборува светот кога нашите соништа исчезнаа, нашата иднина е уништена, нашата енергија е распрсната, а нашите души и животи исцрпени – и пак никој не мрда со прст?

Пишувам сега, на 400-тиот ден од геноцидот, етничкото чистење и присилното раселување на нашиот народ!

Пишувам од Египет, откако успеав да најдам засолниште тука, исто како нашите предци за време на Накбата во 1948 година.

Се сеќавам на нивната болка и страдање. Сега ја разбирам тајната зад таа солза што се задржуваше во окото на дедо ми и зад таа негова воздишка кога ни раскажуваше за своето детство и младост во селото од кое бил раселен.

Сега, историјата се повторува. Вчера беа моите предци, денес е мојата реалност. Од сè срце се надевам дека иднината нема да ми донесе насилно раселување од мојата татковина или солза и воздишка додека на децата им раскажувам за новата Накба на Газа!

Како ќе им раскажам за огромната радост што ја почувствував кога си купив стан и почнав да си го уредувам? Како завршував со работа и брзав кон станот да фатам нешто по дома! Колку часови и денови поминав размислувајќи и дизајнирајќи го секој најмал детаљ! Како ги посетив сите салони за керамика за да го изберам дезенот и типот на плочки! Како ги замислував бојата на сидовите и осветлувањето! Како се подготвував да се оженам, да основам семејство и да живеам среќно таму?

Како, како, кога окупацијата ја збриша целата населба, срамнувајќи сè со земја со своите бомби на смрт и уништување?

Истите бомби од кои страдав и од кои продолжувам да страдам, истите бомби што го однесоа и брат ми...

Сега, овие бомби се враќаат за да ги украдат животите на моите пријатели, роднини и соседи, а мене да ми ја одземат радоста и позитивниот поглед на животот.

До крајот на животот нема никогаш да се опоравам од овој масакр и геноцид, чии последици ќе траат со генерации и генерации.

Но, она што сега ми е важно е деталите за Газа да не ми избледат од глава!

Секоја вечер се сеќавам на улиците на Газа и на сите нејзини карактеристики и со мислите се обидувам да им се вратам. Ги замислувам деталите од улиците, мојата канцеларија, вкусот на утринското кафе и појадокот со колегите! Се надевам дека нема да станат само спомени од минатото.

И се надевам дека меѓународната и таканаречена „хуманитарна заедница“ ќе ги исполни своите должности кон човештвото во Газа и дека ќе го замолчи овој

угнетувачки непријател, крадецот на нашите животи, на нашите домови, на нашиот имот и на нашата радост!

#3 Ала Хаџаџ

11.11.2024

Јас сум Ала од Газа и имам 29 години.

Мојот сон беше едноставен: да изградам мало семејство во топол дом, каде што ќе споделувавме желби и ќе создававме сеќавања, каде што ќе живеевме безбедно, во мир и спокој.

Се омажив за Тарек и по 4 години бевме благословени со ќерка, убава како Месечината, на која ѝ го дадовме името Маријам. Се согласивме да ѝ пружиме позитивно и здраво детство.

Одеднаш, сè се смени...!

Војната го претвори нашиот топол дом во мал шатор, поставен на песок, опкружен со глад, страв и студ од сите страни. Се раселивме.

Јас и маж ми ги загубивме работните места!

Маријам го прослави првиот роденден во војна, а вториот ќе ѝ биде во декември. Никогаш не замислував дека нема да можам да ја заштитам од студот во шаторот или од гладот што ни го наметнаа.

Поради мојот постојан страв дека пламените на окупацијата ќе нè стигнат во секој момент, се раселивме неколку пати, бегајќи од смртта. Само Бог знае уште колку пати ќе бидеме раселени.

Порано сонував да живеам во мир, но сега сонот ми е само да преживеам!

Ако денес светот остане нем, глув и слеп за нашето страдање, за нашиот глас кој го слушате преку оваа порака, утре нема да постои!

Не сакам со семејството да станеме бројка што ќе биде заборавена за секунда.

Ние сме души со соништа, надежи и желби и заслужуваме да живееме!

Ова е мојата порака до тебе, свету.

#4 Амџад Абу Јасин

10.11.2024

Моето последно писмо... Навистина сакам да е последно.

Јас не сум Христос, па на плеќи да ги носам гревовите на целото човештво, ниту, пак, сум моќен да му ги простам. Како е можно да сме осудени на пропаст откако е создаден светот, само затоа што сме Палестинци? Како е можно светот да нè обвинува нас за својата сопствена вина и гнев?

Од почетокот на времето, Палестинците се осудени на страдање, талкање и смрт. Никој не е поштеден – ни најслабиот, ни најсилниот меѓу нас; ниту злосторникот, ниту пророкот.

Изминаа 400 дена – денови во кои видов деца што посакуваат да умрат поради она што го доживуваат. Секојпат кога ќе слушнам дете што посакува да умре, сè во мене умира. Видов и деца што цврсто се држат за животот, видов и купишта тела и многу малку живот.

Се чини дека светот избира да замижи пред она што ни се случува; избира да биде слеп за да не се чувствува виновен. Игнорирањето е полесно од вистината. Но, има и такви како вас кои гледаат и слушаат и кои ги читаат и ги сфаќаат овие зборови. Вие сте нашата последна надеж.

Милион ѕвезди светат на небото, но не можат да го осветлат бомбардираното семејство, кое ја чека својата судбина затрупано под урнатините.

Не помина ни една година од минатиот октомври, а ми се чини како цела вечност. Ден за ден го мозгаме нашето преживување... Се надевам дека кога ќе заврши оваа војна, ќе можам да соберам храброст повторно да се наречам човек.

И покрај сите нивни напори да не лишат од сета човечност, јас се спротивставувам. Оваа болка што ја трпиме не би му ја посакал на ниту еден друг народ.

Пред неколку месеца го бомбардираа училиштето во близина. Многумина загинаа како маченици. Сè уште го чувствувам мирисот на нивната крв и смрт. Заедно со останатите почнав да собирам остатоци од земјата. За момент училиштниот двор се претвори во планина од човечки остатоци. Мислев дека сум во пеколот.

Порано се држевме за рака со децата додека си игравме на сцената, а сега ги носам нивните остатоци. Нивните раце и нозе разнесени по земјата со жици.

Децата беа расфрлани насекаде како облека што чека да се исуши, но веќе не се вознемирував. Бев смирен.

Сите светски лидери велат дека оваа војна мора да заврши и јас им верувам. Секојпат кога држам нечија отсечена рака или нога или кога гледам мртво тело, им верувам. Веќе цела година им верувам дека војната мора да заврши – и ќе продолжам да им верувам.

Да се биде Палестинец е и добро и лошо. Бидејќи ја знаеме вистината за светот. Човековите права и сите оние принципи за кои светот зборува – не важат за сите. Само моќниците канат кого сакаат, а за нас несреќните нема место на таа гозба.

#5 Ихаб Алијан
8.11.2024

Отсекогаш сум зборувал тивко, сум врескал додека молчам, смирено сум ги изразувај своите чувства и не сум придавал многу значење ниту на големи, ниту на мали работи. Сè било лесно за мене. Сум ги сакал сите, сум се радувал за среќата на другите и ми паѓало жал кога имало земјотрес, поплава, ураган, па дури и цунами во која било земја во светот.

Но, во оваа проклета војна престанав да се прифаќам себеси. Зажалив за сè позитивно што придонесов во животот затоа што тој ме предаде со сета своја моќ и насилство. Која е поентата на мирниот живот што го живеев во споредба со целата бучава и психолошка тортура низ кои поминувам сега заедно со моето семејство?

Пред војната, си го обликував животот според сопствените желби. Не живеев од ничија милост. Целосно го отстранував од мојот живот сето она што ме мачеше. Ги сакав театарот, музиката и продавав шминка и парфеми. Се движев како пеперутка помеѓу парфемските шишиња, шминката, музичките скали и сцената, со кои бев во некаква природна хармонија. Потоа дојде војната и времето целосно запре! Со секој звук на нова граната, проектил или куршум, моите амбиции во животот се смалуваа. Почнав да се движам како пеперутка помеѓу полнењето вода и собирањето дрва за огрев, раселувајќи се од едно место до друго, без никаква хармонија.

Отсега па натаму нема да зборувам тивко. Ќе врескам во сечие лице. Ќе ги разоткријам сите луѓе на светот. Мојот проблем е со целиот универзум, со светот, со луѓето, со доброто пред злото. Какво добро постои во овој свет во којшто луѓето се помируваат кога им ги бомбардираат домовите врз глава и врз главите на нивните деца? Каква човечност, какви човекови права, какви глупости? Сето тоа се лаги, лаги и лаги. Веќе ја изгубив вербата во сè што дише. Дури и гулабот, тој симбол на мирот, и понатаму нè предава. Дури и рибата во морето што не е крај мене кога ми е потребна.

Не ми оставивте друг избор освен да се чувствувам предадено! Сите нè залажуваат, сите, без исклучок, сите учествуваа во нашето колење (на живо). Не остана никој што не беше соучесник во нашето страдање. Козата умре и секој сака да извлече корист од тоа – роднини пред странци, пријатели пред непријатели.

За првпат се чувствувам измамен од мојот непријател! Знаев дека се криминалци, безмилосни, гладни за нашата смрт и тортура, знаев дека уништуваат сè без никакво сочувство за човечките животи, знаев дека угнетуваат неправедно, дека палат, дека толчат. Но, сепак, не бев свесен за колкава штета се способни!!! Огорченост стара илјадници години, толку длабока, толку исполирана; пеколот се урна врз нашите глави овде во Газа. Сето зло во светот се слеа врз Газа.

Никогаш не си помислив дека ќе преживувам низ ваква војна, ниту дека животот ќе ми се преврти наопаку на олку луд начин. Знаев дека има омраза, лицемерие, измама и предавство во светот, но никогаш до овој степен!

Сепак, никому не му посакувам да проживее ни четвртинка од она што ние го живеавме во оваа војна против Газа.

По една година војна, попрво би молчел, затоа што никој нема да слушне и никој нема да почувствува ништо. Станав склон кон зборување глупости, исто како и овој свет на кој му припаѓам. Дури и да сакаме да зборуваме со светот, претпочитам да зборуваме само глупости, затоа што верувам дека само тоа е начинот да се справиме со ваков свет! Видовме што се случи кога зборувавме со светот на сите јазици – што добивме? Срамна тишина!

По оваа војна, не кажувајте ми да го почитувам овој или оној претседател или министер. Сите тие се кукавици, а мене не ми претставува никаква чест да разговарам со кукавици. Точка. Крај на приказната.

#6 Тамер Наџем
11.11.2024

Неред, вртоглавица и бескрајна главоболка.

Не знам каде сум, ниту кој сум. Се чувствувам како да сум во вртлог што ме врти во круг и целосно сум му предаден. Драгите нешта се мешаат со болните нешта, моменти од кои ми доаѓа да плачам и некои други поради кои се губам самиот себе. О Боже, каде бев и што стана од мене? Зошто? Како? И поради кого се случува сето ова?

Животот се сведе на една равенка: јас и само јас. Се будам и заспивам, не можејќи да го разликувам денот од ноќта, деновите ми се чинат исти, како да се копија еден на друг. Дождот доаѓа и си оди, ветерот ме носи каде што сака – се надевам дека е кон некое безбедно место, но безбедното место е сега далеку од нас. Изморени сме и патиштата дотолку нè истоштија, што си станавме товар на себеси, а и на другите околу нас.

Се оптоварив себеси, се посрамотив, вознемирих луѓе без да сакам и ги повредив оние што ги сакам. Она што го научив е дека како што кругот се стеснува, така и се прочистува. Да имаш повеќе луѓе претставува само товар, а некогаш е и подобро да бидеш сам. Се запрашувам: дали сонувам или е ова некоја бесконечна првоаприлска шега? Се чувствувам како да сум на скриена камера... Побогу, доста е! Умираме во тишина, угнетени сме и никој ниту слуша, ниту чувствува. Дури и оние што чувствуваат не можат да направат ништо. Исцрпени сме од тага и веќе не е ни важно да се размислува за малите детали.

Дали знаете што значи шатор? Мислам дека не. Дозволете ми да ви кажам: шатор значи студ, значи бавна смрт и постојан глад. Шатор значи дека вие и уште десетина други спиеите во тесен простор, половина од вас внатре, а другата половина надвор, како остатоци од живот на работ на ништожноста. Се будите со утринското сонце кое ве гори со својата топлина или со муви што ви го касаат телото. Ноќе, студот толку боде што ја заборавете топлината на животот.

Во шаторот нема тајни; секој е изложен пред секого, а семејствата овде немаат друг избор освен да споделуваат, како да сме едно семејство. Секое утро започнува со нова борба за опстанок, да се обезбеди леб и малку вода. Тука не знаеме за одмор и станавме народ што дели еден ист горчлив сон. Секој ден е нова приказна, нова загуба, обновени копнежи и болка.

Ова е вртлог што нè носи низ места и околности, а секое место со себе носи нов шок, до степен што веќе не можеме да го разбереме. Секој ден живееме со нова надеж, која исчезнува како привидение. Се претворивме во речиси голи тела, празни стомаци, уморни умови и ранети срца.

Со текот на времето, надежта умре... и нè остави сами...

#7 Раванд Џарур

11.11.2024

Секое утро започнува со чудна болка – болката од далечината и беспомошноста. Иако сум слободна, се чувствувам како затвореничка, како душава да живее на место што не можам да го достигнам. Секое утро се будам со вести што ме потресуваат, експлозии чии звуци допираат до мене преку екраните. Но, најтешко ми беше во сабота, 16. декември 2023 година.

Како и обично, им се јавив на моите за да проверам како се, да им ги слушнам гласовите и да си ја успокојам душата. Но, ме дочека нешто далеку од спокојно. Слушнав плач, вресоци и хаос исполнет со страв. Се обидував да разберам што се случува сè додека не го чув гласот на мајка ми, придушен од солзи: „Нè бомбардираа, мила моја, а татко ти... татко ти не се буди. Бог нека му е на помош.“

Повредата на главата била тешка. Го остави неподвижен, му ги зеде говорот и сеќавањето. Татко ми, кој отсекогаш го сметав за силен човек, стана затвореник

во тело кое повеќе не реагираше, со ум отсутен од деталите на неговиот живот и лицата на неговите сакани.

Моите дневни повици станаа сè потешки; се јавувам да проверам како се, знаејќи дека никој не е навистина добро.

Запомнете, ова што се случува не се само вести. Тоа се човечки животи, детски соништа, надежи на мајки и татковци што копнеат по барем еден ден мир. Војната не е неизбежна судбина, а мирот не е невозможен сон. Веруваме дека постојат срца кои ја чувствуваат нашата болка.

Нека дел од вашите надежи и молитви биде и за нас и нашите семејства. Можеби светот може да стане поправедно и похумано место.

#8 Рихам Хеџаџ

13.11.2024

„Со раселувањето растат и копнежот и носталгијата по наједноставните права. Сум била раселена во речиси сите области на југот и секојпат кога се обидувам да се прилагодам, се натажувам од сеќавањата, копнежот и носталгијата. При секое раселување запознавам нови луѓе, нови ликови со кои го споделуваме секојдневието како да сме семејство, бидејќи во такви услови приватност не постои.

Окупацијата никако да не остави намира, се бори против нас со храна и течности. Копнеам по наједноставната храна! Јас, некогаш позната како „тренирот“ бидејќи кревав тегови и железо, сега носам кофи со вода и послужавници за леб до пекарот и сепак се обидувам да се прилагодам!

О свету, зарем не е дојдено времето да ѝ се спротивставиме на оваа сурова окупација? Каде е човештвото? Каде е совеста? Каде е арабизмот?“

Ќе одговори ли некој?“

#9 Сами Ал-Џарџави

12.11.2024

Јас сум Сами Ал-Џарџави, татко од Газа. Заедно со семејството се борам за живот и барам безбедност и стабилност.

Јас сум млад човек од срцето на Појасот Газа, имам триесет години. Животот ми течеше бавно, како на секој човек што сонува да изгради безбедна иднина, сè додека не дојде последната војна и не го промени неговиот тек од корен.

На 9. октомври 2023 година, во екот на оваа криза, бев благословен со мојата мала ќерка. Таа се роди со звукот на дроновите, бомбардирањето, уништувањето и урнатините, во време кога дури и наједноставните елементи од животот ги немаше. Како да се роди за да ни каже дека надежта не умира, дури и во најтешките околности. Не го прославивме нејзиното доаѓање како што сонувавме.

Нашиот дом, во кој со години вложувавме љубов за да го изградиме, беше целосно уништен и урнисан. Единственото засолниште што ни преостана беше шатор – шатор што не нудеше никаква заштита од зимскиот студ или летната жега. Бевме принудени да живееме во овој импровизиран шатор во сурови услови, несоодветни за живот, со сериозен недостиг на храна, лекови и сите основни потрепштини.

Секој ден се соочуваме со нов предизвик во овој шатор, борејќи се за опстанок, надежно чекајќи да ни се врати животот и да ѝ понудиме на нашата ќеркичка подобра иднина.

Мојата сопруга, Тураија, работеше напорно за да магистрира, но мораше да се откаже од својот сон поради војната и нестабилноста. Јас останав без работа, без никаков приход, во време кога очајно ни е потребна сета помош што може да ја добиеме.

Денес, ја раскажувам приказната за моето семејство, приказна исполнета со болка и надеж и се надевам дека ќе најдам некој што ќе ми подаде рака и дека безбедноста и стабилноста што ги изгубивме, ќе ни се вратат.

#10 Сушуд Хусеин

11.11.2024

Судбината на луѓето од Газа е исцрпеност и страдање, нивните денови се долги и тешки. И покрај сè, се обидуваат да создадат привид на нормалност, надевајќи се на еден мирен миг на крајот — миг кој беше уништен од брутална војна што не прави разлика помеѓу камен и човек. Во средината на октомври 2023 година, повеќето жители на Газа беа принудени да ги напуштат своите домови и да се упатат кон областите означени како „безбедни зони“ од окупаторската армија. Јас и семејството, заедно со чичковците и тетките, се упативме кон Кан Јунис, во јужниот дел на Појасот Газа, коцкајќи се со сопствените животи среде воздушните напади, напредувањето на воени возила, непрекинатата бучава на авионите, па дури и бомбардирањето на засолништата.

Немавме средства за живот — баравме само безбедност. Во тие рани денови постојано си повторувавме: „Утре ќе се вратиме“. Кога ни требаше нешто суштинско — облека, храна, постелнина — си велевме: „Дома ги имаме сите овие работи; утре ќе се вратиме“. Но, помеѓу стравот, несигурноста и студот поминавме долги ноќи — речиси два месеца — спиејќи на земја, користејќи кебиња како импровизирани душеци, убедувајќи се дека сето ова е само привремено.

Повеќе од сто члена од моето пошироко семејство ја делеа истата сурова реалност. Се будевме наутро, палевме оган, готвевме храна затемнета од саѓи и ја печевме во глинените печки. Кога за првпат добив можност да спијам на душек од пена, се почувствував како повторно да го открив сонот. Ги заборавив чувствата на мир и тишина, а немав ниту миг приватност за да тагувам по сè што изгубивме. Немавме луксуз да протестираме против нашите околности. Го преживеавме она што нашите баби и дедовци ни го раскажуваа за нивната Накба, ја вкусивме горчината на самото постоење. Се тешевме со помислата дека сето ова страдање ќе помине.

Но, по само неколку дена, окупаторот им нареди на сите раселени лица во засолништето да го напуштат Кан Јунис и да се упатат кон Рафа, прогласувајќи го градот за опасна борбена зона. Поминавме низ т.н. „безбедни коридори“, трпејќи неописливо понижување. Теророт кога одевме меѓу тенковите, подбивните погледи на војниците, стравот дека ќе се одвоиме од семејството или дека ќе го загубиме она малку што го носевме со себе — сето тоа беа мигови на тотален очај. Го напуштивме Кан Јунис со солзи. Плачев сè додека тагата не ми го проголта срцето. Се преселивме во шатор. Првата ноќ не се опишува со зборови. Врнеше,

а јас цела ноќ замислував како шаторот се поплавува и се прашував што ќе правиме.

Око не склопив цела ноќ. По толку исцрпувачки денови, копнеев по мирен сон, но мислите не ме поштедија, а ни тагата.

Умот ми беше растргнат помеѓу две подеднакво горчливи опции: дали да се спасам и да заминам или да останам со моето семејство среде оваа војна и да ја одложам мојата свадба додека војната не заврши? Верував дека заминувањето ќе донесе спас зашто сè околу нас изгледаше како јасен сигнал за пропаст.

По многу долги месеци, во март 2024 година, ја напуштив Газа, со образите сè уште влажни од солзи. Се збогував со мајка ми — таа дарежлива и љубезна жена што ја посвети младоста на нашето воспитување по смртта на татко ми, пркосејќи им на сите животни тешкотии за да види како стануваме подобри луѓе. Токму кога очите почнаа да ѝ светат од гордост за нашите достигнувања, војната ја изгасна таа светлина, проголтавајќи ѝ ја силата и врежувајќи ѝ линии од болка на лицето — линии што нема никогаш да исчезнат. Се збогував со неа, посакувајќи да можам да се стопам во нејзините раце и никогаш повеќе да не се вратам на овој суров свет.

Се упатив кон Египет, носејќи ја во сеќавањата Газа што ја сакав цел живот. Кога влегов во Египет со возач кој пушташе песни од Ум Култум и ги здогледав силно осветлените улици на Каиро, пред очи ми блеснаа сликите од Газа — Газа, поубава и повеличествена од кој било град. Како стана толку сива? Гласот на Ум Култум ми ги насолзи очите, а сеќавањата навираа. Нејзините песни отсекогаш ни биле дел од разговорите со пријателите — музиката ја заменувавме со приказни, ги слушав нивните, ги споделував моите.

Ја напуштив Газа без да се збогувам со пријателите, оние што ги гледав секојдневно. Војната го попречи моето заминување што го планиравме со години. Често се прашувавме како ќе се збогуваме и како повторно ќе се сретнеме. Војната ги избриша тие визии, ги направи невозможни. Сега си мислам колку ми недостасуваат пријателите, колку копнеам да ги видам. Го разбира ли светот копнежот по мајка, по сестри, по пријатели — по спомени?

Плачам гледајќи фотографии на телефонот, па се смеам. Тие слики се сè што имам сега — спомени зачувани во меморијата на еден уред. Се сеќавам на секој детаљ: зошто се сретнавме токму таму, за што се смеевме или плачевме и како животот

ни наметна тешкотии што на светот му изгледаа непремостливи. Зошто не можевме да се соочиме со тривијални кризи, наместо да ја носиме преголемата облека на војната? Зошто ни беше одземен изборот да одбиеме?

Си велам дека сè уште сум млад и дека сум го запознал и живеел животот. Но, има деца што ги отвориле очите директно кон војната, кои никогаш не ја запознале прекрасната Газа или животот исполнет со можности. Јас барем тоа го доживеав — си велам со горчлива иронија — каков „благослов“ ми подари животот за да се фалам!

Целиот свет живее со повеќе од она што го имавме ние, а, сепак, светот одлучи дека и нашето малку е премногу за нас. Овие деца имаат право на достоинствен живот, образование, здравје, радост и патувања. Тие не се ништо помалку вредни од децата на кое било друго место — тие се суштината на оваа генерација која стои исправена наспроти сите пречки. За мене, Газа — со својата младина, своите деца и своите жени — останува кралица на светот, убава и покрај сè.

Сега живеам сам со своите прашања, стравови, вознемиреност и осаменост, далеку од семејството и пријателите. Научив дека преживувањето е илузија, бидејќи стравот е чудовиште не помалку страшно од самата војна. Се плашам од вестите, од звуците, од неможноста да добијам одговор од моето семејство или од итна вест за бомбардирање во нивна близина. Се плашам од долгите часови кога моите пријатели се офлајн — состојба што е нормална во Газа поради недостигот на комуникациски средства. Овие тешки и вознемирувачки околности му се туѓи на светот. Понекогаш си мислам дека моето искуство е ништо во споредба со она што мајка ми ми раскажува дека го издржуваат. Кога ја замислувам како се носи со сето тоа, ме обзема лутина и срцето ми се стега.

Овие стравови и спомените за тешките ноќи во Газа ме обликуваа во поинаква личност — лута, со остар јазик, нетолерантна кон спротивставените ставови. Не можам да го поднесам зборот ‘Газа’ ако не е изговорен со гордост и восхит. Ги отфрлам несогласните гласови, што е спротивно на личноста што некогаш бев — онаа што ги прифаќаше сите мислења и ја поздравуваше секоја перспектива. Војната ме промени; ја уништи личноста што бев некогаш.

Она што го проживеавме, она за што размислувавме и она што го видовме е тешко да се објасни, без разлика колку зборови ќе потрошиме. Тоа е единственото искуство на еден човек од Газа — отфрлен од светот, оставен сам да се соочи со монструозната окупација, обликуван во мит за да ја задоволи нечовечноста на

другите. Еден ден, човекот од Газа ќе извика кон целиот свет, барајќи само едно: враќање на мирот. Кога ќе дојде тој ден, светот мора да биде подготвен и не смее да го обвинува човекот од Газа за последиците од неговата долготрајна осаменост.

#11 Мохамад Касем
15.11.2024

„Никому не му е гајле и никој ништо не чувствува.“ Тоа беше последната реченица што ја изговорив во мојот монолог во 2010 година.

Порано верував дека срцата можат да омекнат, дека луѓето можат да почувствуваат грижа. Но, сегашната реалност беше доволна за да ги разоткрие грдите вистини на еден кукавички свет — свет полн со лаги, лицемерие и преправање.

Порано посакував да напишам нешто убаво. Убави зборови по страдањето. По страдањето што мојата земја го претрпе под угнетување, расизам и прогон. По страдањето што ги обележа нашите животи со црни датуми — миграција, катастрофи, назадување и глад.

Зарем немаме право да поживееме бар за миг? Да почувствуваме дека на овој свет постојат права за младите, за луѓето, за сите што чекорат по оваа земја, без оглед на тоа кои се?

Кога решив да ја напуштам земјата, одлуката ми беше тешка — претешка. Но, кога видов како темнината на опсадата се згуснува, како насмевките бледнеат и смеата исчезнува, си реков: „Замини сега, пред да те снема.“ Разделбата ме печеше. Прогонството ме печеше. А срцето на мајка ми — ох, тоа пусто срце, колку само болеше. Таа се плашеше дека нејзиниот најмлад син ќе биде отсутен толку долго што нема да доживее пак да го види, ниту него, ниту своите внуци како трчкаат наоколу. Таа не знае дека мојот страв за неа е многу поголем од нејзиниот страв за мене.

Откако пристигнав во Мароко во 2016 година, Газа доживеа две војни — последната во 2022 година.

Во Газа, на секои две години избувнува војна. Бомбардирањата траат, а животот станува сè помизерен. „Удирај, удирај, удирај“, колку што ти дава Бог.

Кога зборувам со моите за време на војна, тие рамнодушно ми одговараат: „Добро сме.“ А секоја ракета што паѓа врз нив ме тера да прошепотам: „Боже, чувај ги!“ Луѓето во прогонство обично се плашат за своите деца, но ние — ние се плашине за нашите најблиски дома.

Од 7. октомври живеам во кошмар. Постојано си велам: „Дај ми да се разбудам, Боже.“ Но, само тонам сè подлабоко во кошмарот. Со текот на времето сфатив: кошмарот на Газа е реален. Го гледаме. Го чувствуваме. Го живееме.

Кога зборувам со моите, чувствувам огромна немоќ. Не можам ништо да направам. А тие само ме прашуваат: „Каде да одиме?“

Луѓето бегаат, некои си ги носат децата, други си ги носат мајките на грб, трети си ги влечкаат душеците. Сите бегаат. Не знаат каде одат, но веруваат дека колку подалеку одат, толку побезбедни ќе бидат. Го следев раселувањето на моето семејство: од Ал-Сафатави до плажата, од плажата до училиштата на ОН, од училиштата на ОН до Шеик Радван и од Шеик Радван до Абу Искандар. Со секое раселување — нови приказни, полни со страв и ужас.

Еден ден почувствував како светот да ми се стемни пред очи. Три дена не можев да стапам во контакт со моите. Мислев дека Газа е збришана. Прашањата ме разјадуваа: Дали се живи? Дали спијат? Дали воопшто јадат и пијат? Ноќта ми стана ден, а денот ноќ. Не спиев, не јадев. Живеев меѓу четирите зида на мојата соба, како затвореник.

Една ноќ, телефонот засвони. Го чув гласот на сестра ми: „Добро сме.“ Липав од радост. Скокав низ куќата како луд, одново и одново им се јавував на сите само за да поверувам.

Но, кратко потоа, телефонот повторно засвони ноќе. А ништо не мразам повеќе од телефон што свони ноќе.

„Здраво... што се случува?“

Сестра ми рече: „Ај побарај на интернет, кои се симптомите на мозочен удар?“

„Зошто?“ — прашав, шокиран.

„Мама... очите ѝ се превртеа, јазикот ѝ е тежок. Полноќ е. Нема Брза помош. Се гранатира, тенковите ја опколија куќата.“

Во тој миг се почувствував скршено — како некој да ми ги врзал рацете и нозете и фатил да ме гуши. Немоќен. Слаб. Ја замислував мајка ми како ме вика, со потечени очи, и не можев да сторам ништо.

Сè што можев беше да упатам апел:

„Ако крвта не разбуди ништо во вашите срца, ќе го слушнете ли барем мојот глас? Мајка ми е од оваа земја, а земјава има потреба од итна помош.

Ќе ја спасите ли оваа земја?

Или ќе ја снајде истата судбина како и многу други што умираат пред вашите очи? Земјата е трпелива и покрај болката, но сè друго зависи од вас.

Разбудете ја својата совест пред да ја изгубиме нашата земја.“

И сигурен сум — без разлика што ќе кажам, без разлика колку ќе зборувам — никому нема да му биде гајле. И никој нема да почувствува ништо.

#12 Махмуд Абу Шахабан

9.11.2024

Загубата е исклучително тешка и никој вистински не може да ја разбере освен оние што ја имаат доживеано. Да ги изгубиш мајка ти, татко ти, братот, сестрата, нејзиниот сопруг, нивните деца и внуците — сето тоа во еден единствен ден — тоа е болка што никој не би можел да ја издржи одеднаш. Ја губиш топлината и нежноста на семејството, ги губиш нивните гласови, сè што им припаѓало, ги губиш сите убави спомени, па дури и домот и гробот каде што се погребани — место на кое не можеш ни да отидеш за да ги посетиш.

Ми недостасуваат моите сакани мајка и татко, кои секогаш беа покрај мене, без разлика дали бев тажен, среќен или ми требаше нешто. Тие секогаш беа тука, споделувајќи го секој момент, без оглед на сè. Ми недостасува брат ми, кој беше повеќе од брат за мене. Секогаш ме поддржуваше, стоеше покрај мене и ми помагаше да издржам сè. Ми недостига мојата сочувствителна сестра, која ми беше како втора мајка. Дали знаеш што значи да го изгубиш целото свое семејство?

На 18. октомври 2023 година ја добив веста дека бомбите ја погодиле куќата на сестра ми, каде што се наоѓаше моето семејство. Во тој момент не знаев што да правам! Се чувствував толку беспомошно, не можев да направам ништо освен да им се јавувам. Се разбира, никој не одговараше. Бев преплашен. Му се молев на Бога да се безбедни. Им се јавував на блиски пријатели од таа област, прашувајќи дали некој од нив може да стигне до местото за да провери што се случува, но, за жал, никој не можеше да направи ништо. Ѓ се јавив на тетка ми која живее близу куќата и таа ми рече дека нападот не бил врз нивната куќа, туку зад неа. Се обиде да ме смири и малку ми олесна, но стравот сè уште ме водеше. Немав мир. Со постариот брат почнавме да им се јавуваме на други роднини, секој ни даваше неусогласени информации. Некои велеа дека биле повредени, а други се обидуваа да нè смират. По шест часа, целата комуникација беше прекината и не слушнавме ништо од никого.

По неколку часа тетка ми успеа да стигне до областа и останавме во контакт со неа. Тогаш дојде шокот. Почна да ни ги кажува, едно по едно, имињата на членовите на нашето семејство кои беа убиени. За жал, изгубивме сè што ни беше најдраго. Но, окупацијата не заврши.

Неколку дена по нивното погребување, ја добивме веста дека гробиштата каде што беа погребани биле ископани со булдожер. И окупацијата не застана тука. По неколку недели бевме информирани дека нашата куќа била срамнета со земја. Куќата во која сум роден, каде што го поминав моето детство, мојот живот и моите најубави спомени — секое нејзино ќоше имаше посебно место во моето срце.

Иако ја споделив мојата приказна со тебе, сигурен сум дека никој навистина не може докрај да ги почувствува болката и тагата низ кои поминувам.

До ден-денес чекам војната да заврши за да можам да се уверам во загубата на моето семејство. До ден-денес чекам моето семејство да ми се јави. Толку многу ми фалат. Сонував да се оженам и да ги направам горди, особено татко ми, бидејќи тој навистина сакаше да ме види среќен. Сакав да го усреќам и моето дете да го носи неговото име; ќе беше толку горд. Последен пат го видов семејството во јуни 2023 година и тоа беше најсреќниот период во мојот живот, бидејќи за првпат по толку години сите ние — јас, моите браќа и сестри — се собравме на едно место со нашите родители. Тие беа толку среќни што нè гледаат. Пред да отпатувам, ми рекоа: „Ако даде Бог, следниот пат кога ќе дојдеш, ќе се радуваме заедно.“ Но, војната запре сè и ги одзеде најдрагите луѓе во моето срце. Посакувам моето семејство сè уште да беше живо за да можев да се оженам, да

ги усреќам, да го добијам нивното одобрување, да им служам со моите очи и да им кажам: „Ве сакам толку многу, мое најдраго семејство на светот.“

#13 Махмуд Балави

19.11.2024

До сите слободни луѓе на светот, до сите луѓе на светот!!!
Доста е од неправдата, доста е од смртта, доста е од молкот!!!

Поракава ја упатувам до секој што носи барем малку човечност во своето срце. Знам дека слушате за Газа, но сакам да разберете дека ситуацијата не може да се опише со зборови. Војната против нас не е само бомбардирање, не е само крв... Војната против нас е геноцид. Тоа е немилосрдна војна што нè убива сите и не прави разлика меѓу никого.

Преживеав неколку бомбардирања. Нашата куќа беше бомбардирана. Се преселивме во друга куќа, и таа беше бомбардирана, па живеевме во шатор. Можете ли да замислите како е да се живее под закана од смрт 24 часа на ден?

Не можеме повеќе, исцрпени сме! Бараме секој човек што има барем парче човечност во своето срце да ја запре оваа војна, да го запре крвопролевањето што тече. Доста нè убивате. Ние сме човечки суштества, сакаме да живееме, исто како и остатокот од светот... исто како вас!

Ние не сме само бројки на вестите. Не сме само слики на екраните. Ние сме човечки суштества. Ние сме семејства, ние сме деца, ние сме мајки. Живееме во бескраен пекол.

За нас, војната е црна сенка што никогаш не нè напушта. Уништува сè. Ни одзема сè што ни е драгоцено. Секој момент од нашите животи сега е во опасност.

Ние не живееме само под бомби; живееме под опсада. Живееме со болните спомени за нашите братучеди, пријатели, семејства, роднини и сите оние што се убиени или ранети.

Се наоѓаме на самиот раб на истребување. Се гушиме и губиме здив пред целосно да нè истребат!

Се надевам дека мојата порака ќе стигне до вас и дека ќе ни дојдете на помош!

#14 Махмуд Ал Турк

13.11.2024

Мојата порака до светот за војната во Газа 2023/2024

Сè уште сме живи, но сè во нас е мртво!

Вчера бев жив, ги носев надежта и соништата на секој триесетгодишник, исполнет со бесконечни амбиции и достигнувања. Но денес, соништата ми се украдени, а амбицијата — убиена. Сè што останува во мене се спомени што никогаш не спијат, што ме прогонуваат во секој миг. Бевме принудени да ги напуштиме нашите топли, убави домови и да се раселиме на непознат пат — да живееме во сиромашен шатор покриен со најлон, кој не нè штити ниту од летната жега ниту од зимскиот студ, без основни услови за живот. Сега живеам живот исто како древните примитивни луѓе, собирајќи дрва и сè што може да запали оган, седејќи покрај неговиот пламен и чај за да испечам парче леб и да го оттргнам гладот.

Дали некој некогаш го преживувал секој миг од својот ден, месец или дури и цела година, но со десеткратно страдање? Да се живее во Газа значи да се издржува прекумерно страдање во сите негови форми — страв, бомбардирање, понижување, постојано раселување и губење на семејството и пријателите без шанса за проштален збор, не знаејќи дали се живи или мртви, било затоа што сте насилно разделени, било затоа што војната те исцрпела и раскинала сè во тебе.

Бевме сведоци на приказни што никогаш не сме можеле ни да ги замислиме, филмови и наративи што историјата ќе им ги раскаже на идните генерации — а сега и вие сте сведоци. Го изгубивме чувството на сигурност. Нашите лица прерано остареа. Бледи, уморни и исцрпени, исполнети со болните убоди на животот.

Сега, сè на што мислиме и за што сонуваме е да се вратиме во нашите уништени домови, за да живееме врз нивните сиви урнатини. Немаме многу што да му кажеме на светот, само толку колку да се увериме дека уште нè слуша! Не заборавајте нè и не оставајте нè сами. Ние не сме само бројки во статистиката на загинати. Ние сме луѓе, исто како вас. Го сакаме животот, имаме надеж што нè води напред и во која веруваме, а имаме и право да живееме мирно и безбедно, и веќе еднаш засекогаш да се запре овој бескраен циклус на војни.

Во миг на освестување, се прашувам себеси: Кој сум јас?

Како успеав да ги издржам сите овие настани?

#15 Махмуд Наџем
11.11.2024

Се викам Махмуд, еден сум од жителите на окупираната Газа. Откако војната ни ги уништи домот и соништата, живеам во шатор со моето дете. Овие зборови ги пишувам од срцето на страдањето и болката, додека околу нас одекнуваат звуците на бомбардирањето и разурнувањето. Во очите на моето дете гледам прашања на кои немам одговори, страв што не познава чувство на сигурност и надеж што се бори да опстане.

Газа не е само место; таа е нашата татковина што ја сакаме и сонуваме да ја видиме како живее во мир и безбедност. Оваа порака ја упатувам до сите што можат да го чујат мојот глас, до сите оние со сочувствителни срца и жива совест, да се кренат и да помогнат, да нè спасат и да стават крај на ова страдање. Ние сме луѓе; имаме право да живееме достоинствено, да бидеме безбедни и да им овозможиме на нашите деца детство какво што заслужуваат.

Ве молам да го пренесете мојот глас и гласот на сите во Газа, да ги поддржите напорите за мир и да ја вратите надежта на земјата уморна од тага. Ние сме тука, во срцето на болката, и веруваме дека човечноста и правдата се посилни од секоја војна. Ве молам: спасете ја Газа, спасете го нашето детство и спасете ја нашата иднина.

#16 Хеба Дауд
19.11.2024

Се чувствувам како тело без душа.

Пред војната, животот ми беше повеќе од совршен. Имав мало семејство исполнето со љубов – како што отсекогаш сум сонувала.

Имав дом што го градев со љубов заедно со мојот сопруг и го достигнав она за коешто отсекогаш сонував во кариерата.

Но јас сè уште не можам да се разбудам од кошмарот што трае повеќе од една година.

Изгубив сè. Сè почна со бомбардирањето на нашата куќа. Потоа ја загубив фамилијата – свекор ми и девер ми беа убиени, а маж ми беше тешко повреден. Состојбата му беше критична, цел месец го имаше изгубено сеќавањето. Немав време да се опоравам од тој ужас, бидејќи следеше уште поголема болка – ги изгубив сестра ми, мојата сродна душа, нејзиниот сопруг и нејзините деца.

Се трудев да ја издржам оваа болка!. Луѓето што ми беа најблиски и домот што го сакав веќе не постојат. А јас морам да бидам силна за моите две деца и за мојот повреден сопруг и да се соочам со овој суров свет.

Бевме под опсада четири пати. Секојпат преживувавме поради чудо. Последниот пат куќата ни беше бомбардирана додека бевме внатре. Мене ме извлекоа од урнатините и морав да пешачам кон југ со двете деца, додека тие го однесоа мојот повреден сопруг. Тоа беше најлошиот миг во мојот живот. Се распаднав, но мораше одново да соберам сила за да си ги заштитам децата. Ги прегрнав и одевме низ море од тенкови и војници, без никаква милост во нивните очи. Кога бевме на полпат, врз нас фрлија бел фосфор. Речиси се задушивме. Ги држев децата и трчав, барајќи спас за нив.

Стигнавме на југ без ништо – без засолниште, без облека, без храна. Ситуацијата беше катастрофална. На сопругот му беа потребни итни операции за да преживее. По огромната борба и страдање, успеавме да стигнеме во Египет, каде што ја помина првата операција и ја надмина критичната фаза. Помислив дека конечно ќе има малку мир. Но, мирот никогаш не дојде.

Секоја ноќ, пред да заспијам, сликите се враќаат. Плачам. А кога конечно ќе заспијам – ме прогонуваат кошмари.

Потоа дојде најголемата загуба што целосно ме скрши. Татко ми почина. Имаше рак, а лек немаше. Болеста му се прошири низ телото, но тој остана силен до последниот здив.

Тогаш како да го изгубив целиот свет. Дојдов до точка каде што ништо веќе не можеше да ме повреди, затоа што чувствата едноставно исчезнаа.

Денес сум во Египет. Се обидувам да живеам за моите деца и за мојот сопруг. Но во мене нема душа, нема страст за животот – животот што војната ми го украде!

#17 Јасмин Џарур

13.11.2024

Годишните времиња поминаа, а ние не го искусивме она по што ни се препознатливи. Зиме не јадевме портокали, ниту, пак, си купивме кочан печена пченка на пристаништето на лето. Дури и маслинките останаа ненабрани; нив ги притиснаа вземајќи тенковските гасеници. Земјата не процвета на гробот на мајка ми, бидејќи пролетта од страв се скри и беше закопана под урнатините.

„Сите се добро, не се секирај. Ги извлековме живи. Сега се во училиштетото во шелтерот. Смири се, само Салман, Наџах, маж и Махмуд, нивниот син Луај, нивните ќерки Варда, Асил, синовите Анас, Бакр, Абу Анас, Абу Џалал, Ум Џалал, Ахмад, неговото синче Усама, Али, Абу Хасан, Хасан, Закија, Манал и нејзиното синче Амир се издигнаа како маченици.“

„Сите се добро“ – лага за да ги потсмирам жената на Салман, децата на Наџах и Махмуд, родителите на Анас и...

Ќешки да беа добро. Но, од под урнатините излегоа на делови, закопани во привремени гробови. Да, привремени гробови!

Изненадени сте?

Да објаснам: не можеме да појдеме на гробишта за да ги погребаме. Луѓе се погребуваат во училишни дворови, болнички градини, по улични кошиња, низ сокаци.

Ќе ги откопаме кога на опресијата и темнината ќе им дојде крајот. Ќе ги извадиме од земјата и ќе ги обновиме јадот од нашата разделба, тагата во нашите срца и смртта на нашата пушта надеж дека ќе се вратат и повторно ќе ги видиме. Камо да можеше болката да престане со нивното заминување и да си продолжи понатаму.

И после што?

Гладни на север, жедни на југ, прогонети без засолниште, стварност како ниедна друга:

Раштркани ваму-таму.

Нема сигурност, нема мир.

Раселени насекаде.

Колку долго ќе трае ова?

Нели е возможна промена?

И после што?

Ќе продолжиме ли секоја ноќ да легнуваме врз перниците натежнати од време, исфлекани со мрачни грижи и кошмари што ги сониме јаве?

И после што?

Нели е возможна промена или е трајноста неизбежна?

Се превртуваме меѓу горки вистини, заглавени од мисли што не нè оставаат намира, обременети со тежината на денот и ноќта.

О водачи, душите ни остареа, а мирисот на нашата младост испари. Лицата ни станаа бледи и загрижени.

Пред Бога се молиме за нашата беда и очај.

Пред Бога се жалиме за нашата слабост и умор.

Пред Бога крикнуваме против тиранијата и неправдата.

Нему му ги предаваме нашите грижи и нивните исходи.

И после што?

Срцето веќе не сака да ми живее; неговите желби згаснаа. Копнееме само по тоа да се крене маглата, да ја видиме скриената светлина од која очите ќе нè печат поради нејзиното долго отсуство – подолго од година. Душата ќе нè боли од она што ќе го видиме тогаш.

Секој од нас во себе носи приказна што е преголема за да ја збере на страниците на книжевноста, приказна за тоа како живеевме, што видовме и како преживеевме. На секој од нас животот му се преврте наопаку. Но, војната ќе заврши и деновите одново ќе нè спојат – ако дотогаш не заминаче како маченици.

Ова е вистината на нашата верба во Бога и непоколебливоста на нашите уверувања.

#18 Јасмин Катбе

19.11.2024

Здраво, јас сум Јасмин Катбе, девојчето што имаше многу соништа, но не можеше да си ги оствари бидејќи Бог имал напишано посебна приказна за мене.

Јас сум Јасмин, девојчето со силно срце кое не се плашеше од ништо. Смртта за мене беше нешто неизбежно – ако дојде, дојде. Не му ја мислев многу.

Но, сега животот ми се смени за 180 степени. Станав Јасмин страшливката, на која срцето ѝ потскокнува при најмалиот шум, а тоа е така бидејќи станав мајка. Мајчинството ми го смени животот.

Во војната во 2021 година, ја бомбардираа Кулата Ал-Шорук на улицата Римал, а јас живеам од карши. Шрапнелите ми влетаа во кујна и ми ги искршија сите стакла во куќата. Мојот мил син Суфијан беше преплашен – имаше едвај една година.

По теророт што го поминавме, се преселивме на друго место. Кај свекорот и свекрвата останавме девет дена, но бомбардирањето не престана. Ја погодија улицата каде што живеам, улицата Канц. Се сеќавам на мигот кога го погледнав маж ми в очи и го натерав да ми вети дека ќе се грижи за Суфијан. За мене немаше потешко нешто во животот – да го довериш некому сопственото дете, бидејќи не знаеш дали ќе преживееш или ќе умреш.

По прекилот на огнот, со сопругот решивме да заминеме во Русија, родната земја на мајка ми, за да добиеме државјанство и потоа надежни да се вратиме во нашето огниште. Штом пристигнавме, ни олесна, барем бевме безбедни. Но, тогаш нè навјасаа тешкотиите што ги носи животот во егзил, неприлагодувањето, чувството дека не припаѓаме таму. Се тешевме верувајќи дека сигурно ќе се вратиме.

Но, по 7. октомври, од нашите соништа не остана ништо. Кога почна оваа војна, бев бремена со нашиот втор син, Јусеф, и веќе бев во деветтиот месец. Од сите тие вести и случувања толку многу плачев што маж ми ми го зеде телефонот за да не можам да ги гледам разнесените тела и разурнатите куќи. Семејниот дом во Кулата Палестина го бомбардираа уште во првиот месец од војната и кога видов,

просто не можев да дишам – ми снема кислород. Ме спаси мојот тригодишен син Суфијан. Ме држеше и ме гушкаше сè дури не можев повторно да земам воздух. Маж ми побрза да ме успокои дека моите се добро. Ми рече: „Сите се добро, не грижи се, им се јавив, на безбедно се.“

Што да речам, семејството ми остана на север, а и семејството на маж ми не побегна, како многу други.

Кога ќе снемаше вести и ќе престанеа повиците, ме обземаше ужас што не се опишува. Потоа се случи масакрот во Џабалија и по цели ноќи не можевме око да склопиме. Еден е Бог, но куќата на свекор ми и свекрва ми беше уништена, па мораа да најдат друго место. По некое време, уште една бомба ја погоди куќата до нив и сидот се сруши, па мораа одново да бараат засолниште, овојпат во училиштето „Насер“. И тогаш и таму бомбардираа додека тие биле внатре. Братот на маж ми, Салман, кој имаше само 11 години, бил отфрлен од силината на бомбата.

Нема безбедно место во Газа, но фала му на Бога тие се сите живи. Цело време си мислев на жените што се пораѓаат во Газа без анестезија, без никакви соодветни услови. Сите видовме што им се случи на децата во болницата „Насер“. Почнав да страда од несоница. Постојано си мислев што сè се случило во болницата „Ал-Шифа“ кога влегла израелската војска и извршила масакр. Во тоа време и јас се пораѓав, можев и јас да бидам таму. Таа мисла никогаш не ме напушти.

Мојата мила мајка беше во Рафа и заедно со многу Руси чекаше Русија да ја евакуира. Таа беше на граничниот премин, а јас се пораѓав во болница. Ми беше страв што сум сама. Се породив, фала му на Бога, го добив Јусеф, зеницата на окото мое. Ѓ се јавив на мајка ми, а таа ми рече: „Јасмин, жал ми е, уште не нè евакуирале, но можеби ќе биде утре. Чувај се и испиј ги лековите, доаѓам за да бидам со тебе.“ Плачев, бидејќи знаев дека е среде војна, дека седи во школото и ме мисли мене. Мојата најмила мајка! Ѓ реков: „Мамо, се породив.“ Се разбира, цела Газа дозна дека сум се породила. Во болницата останав цела недела, а кога маж ми дојде да ме земе, воскликнав кога ја видов мајка ми со него, тукушто дојдена од аеродром. Нема ништо на светов како мајка!

Татко ми и браќата и сестрите останаа заглавени на север. Не можеа да заминат, бидејќи израелската војска ги контролираше сите отворени патишта. Беа раштркани и исцрпени од сите тие преселби. Сите видовме што се случува кога

некој ќе проба да премине – колку многу маченици и делови од тела остануваа да лежат по улиците. Многу се плашевме за нив. Маж ми се секираше и за неговите, но фала му на Бога тие беа на југ.

Со оглед на тоа што сега веќе имавме руско државјанство, Руската амбасада ги доведе со руската евакуација во Русија и ги спаси од војната. На маж ми му се врати насмевката. Кога неговите сестри ми кажаа како израелската војска ги терала да маршираат, една по една, со рацете на глава, целата се наежив.

Во Газа нема кому не му била уништена или бомбардирана куќата. Цела година помина, син ми наполни една година, а војната уште трае. Во мене без престан се води битка. Еден глас ми вели „Земјата е изгубена, враќање нема“, а еден друг, пак: „Газа ќе се врати, дури и подобра од претходно.“

Многу мои драги луѓе сè уште се во Газа. Фала му на Бога, никого не изгубив во оваа брутална војна. Во исто време, му благодарам на Бога што децата ми се на сигурно. Страв ми е дека еден ден ќе си мислат дека Русија им е родната земја и дека ќе ги заборават Палестина и Газа. Страв ми е дека ќе пораснат како деца на странци кои не зборуваат арапски.

Се надевам дека Газа ќе се врати, дека Бог ќе му надомести на нашиот народ таму и дека ќе им се смилува на сите маченици, амин!

#19 Али Абу Јасин

8.11.2024

Мислам дека тоа беше првпат да се чуе уд (традиционален арапски музички инструмент) во бегалскиот камп „Ал-Шати“. Имав 13 години. Кога сакав да го носам удот некаде надвор од дома, ќе си го завиткав во ќебе – го добивме од УНРВА со зимската хуманитарна помош која вклучуваше облека и ќебиња – и имав чувство како да кријам труп.

Удот го купив работејќи на нашиот имот во окупираниот предел кога имав само 13 години, од заштедата. Памтам дека тогаш чинеше 200 јордански динари. Се разбира, првпат почнав да работам кога имав 10 години.

Кога избувна војната на 7. октомври 2023 година, избегавме од бегалскиот камп Ал-Шати во Деир ал-Балах на 11. октомври. Со нас понесовме само преслека,

мислејќи дека ќе останеме само неколку дена, најмногу една недела и потоа ќе се вратиме. Затоа и си го оставив удот врз шкафот, а под него ставив еден куп алишта за да не се оштети од вибрациите од бомбардирањето. Се уверив дека е на сигурно и заминав. Удот беше последното нешто што го видов пред да ја напуштам куќата. Никогаш не си ни помислив, исто како и секој друг што побегна на југот на Газа, дека војната ќе трае олку долго. Во егзил сум веќе 400 дена – 13 месеци. Не можам да поднесам што сум толку далеку од мојот уд. Сега за првпат се случува да немам засвирено или запееено толку долго! 400 дена и повеќето ги поминав плачејќи, поради загубата на семејството, пријателите, соседите, децата и поради сцените со луѓето на улица. Сè во врска со војната те тера да плачеш – не, те тера да полудиш.

Често гледам луѓе кои талкаат бесцелно, го губат паметот, полудуваат. Вистината е дека веќе не знам кој е полуд: ние или светот кој гледа што се случува и молчи, не се крева на нозе додека цела една земја се брише пред неговите очи? Не сакам да зборувам само за војната и за нашата ситуација, си ги сакам назад мојот уд и мојот глас за да можат да пеам. Често сонувам дека свирам на него и кога ќе отворам очи, гледам дека прстите ми се движат како да свират по неговите жици. Вратете ми ги удот и гласот!

Уште една трагедија е што во изминатите 35 години ниеднаш не сум ја напуштил сцената – било како глумец, режисер, автор или тренер. Никогаш не престанав да работам во театар. Сите тие години работев без престан. Како е можно да немам настапено веќе 400 дена? Не сум стапнал на сцена! Театарот ми е втор дом – повеќе време имам поминато таму, отколку дома со семејството. Вратете ми ја сцената! Знам дека Израел ги бомбардираше и ги уништи сите театри. Само сопрете ја војната и ќе настапуваме и на улица! Не ни треба ни бина, ни звук, ни светла, ни декорации. Само оставете ме мене, публиката и улицата. Знам дека окупаторот ги уништи и улиците, но нема да нè порази. Ќе најдеме покрив, некој што ветрот го однел и што не се разрушил. Ќе се качиме најгоре и ќе ја изведеме нашата претстава додека луѓе нè гледаат од околните руини. Во оваа изведба мојот уд ќе ме придружува како замена за музиката и за сите други потребни елементи. Одлична идеја, нели?

Ако војната заврши и јас преживеам, ете што ќе сторам. Односно, ако можам да го најдам удот на неговото место врз шкафот. И ако воопшто го најдам шкафот, бидејќи горниот кат од куќата ми е уништен. Ова го видов во видеото од мојата куќа што ми го испрати другар ми – станот на син ми Амџад, што си го опреми за да се ожени и да живее таму, беше целосно уништен.

Да се вратам на темата: сигурен сум дека претставата ќе привлече медиуми – театар, уништување и публика составена од деца, жени, млади и стари – прекрасен коктел, каква глетка! Публиката може да седи како сака – или да стои. Имаат многу опции – скршен столб, уништен детски кревет, превртен и искривен лонец за готвење или напукната пенушка. Важно е само оваа војна да сопре и да се вратам дома. Никогаш не сум бил надвор од дома подолго од три месеца. Ова не можам да го поднесам. Вратете ме во мојата библиотека, во мојот свет, во мојот театар, кај мојот уд, пред мојата публика. Ми недостасуваат, си недостасувам и самиот себеси. 400 дена сум изгубен. Вратете ме каде што припаѓам. Заборавив кој сум. Ќе заврши ли некогаш оваа војна или што?!